

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U005378

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-12-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сумакова Наталія Василівна

2. Sumakova Nataliia Vasylivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 16.00.06

Назва наукової спеціальності: Гігієна тварин та ветеринарна санітарія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 21-12-2018

Спеціальність за освітою: ветеринарна медицина

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: Пушкінська вул., б. 83, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 55.859.04

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: Пушкінська вул., б. 83, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.41.31

Тема дисертації:

1. Ветеринарно-санітарна оцінка ефективності застосування дезінфікуючих та дезінсекційних засобів в системі захисту здоров'я тварин
2. Veterinary and sanitary evaluation of the effectiveness of the use of disinfectants and disinsection means in the system of animal health protection

Реферат:

1. У дисертації представлені результати вивчення рівня санітарного забруднення об'єктів навколишнього середовища екзогенними стадіями розвитку гельмінтів тварин, визначено роль зоофільних мух у їх розповсюдженні. Надано порівняльну оцінку дезінвазійних властивостей дезінфікуючих препаратів з різних хімічних груп. Розроблено та апробовано дезінсекційний засіб для покращення санітарного стану приміщень, проведено вивчення хижацьких властивостей *Hydrotaea aenescens* біологічного агенту у боротьбі з зоофільними мухами. Встановлено, що об'єкти для утримання та вирощування тварин, місцева та сільська території суттєво забруднені екзогенними стадіями гельмінтів. При цьому, залежно від об'єкту дослідження, з проб виділяються яйця *Ascaris suum*, *Trichuris suis*, *Oesophagostomus dentatum*, *Strongyloides ransomi*,

Dicrocoelium lanceatum, *Trichocephalus ovis*, *Neascaris vitulorum*, *Trichocephalus skrjabini*, *Strongylata* spp., *Toxocara canis*, *Toxascaris leonine*, *Trichocephalis vulpis* та *Ancylostoma caninum*. Встановлено, що *Musca domestica* L. є доміантним видом у тваринницьких біоценозах та відіграє найбільшу роль у розповсюдженні екзогенних форм гельмінтів *Ascaris suum*, *Oesophagostomus dentatum*, *Toxocara canis* та *Trichocephalis vulpis*. Вид *Muscina stabulans* може бути джерелом забруднення доквілля яйцями *Trichuris suis*, *Oesophagostomus dentatum*, *Ancylostoma caninum*, *Trichocephalis vulpis*, а *Stomoxys calcitrans* L. – яйцями *Trichocephalis vulpis*. У порівняльному аспекті визначено дезінвазійні властивості 13 потенційних дезінфектантів та 2 універсальних засобів. Експериментальним шляхом встановлено, що при проведенні біопроби на лабораторних тваринах (щурах) при визначенні дезінвазійної дії дезінфектантів доцільним є введення не більше 100 ± 5 яєць *Ascaris suum* на одну тварину. Доведено, що тест-культура яєць гельмінтів, отримана з фекалій інвазованих тварин, є більш стійкою до дії хімічних речовин порівняно з культурою, отриманою з гонад самок гельмінтів. Визначено, що дезінфікуючий засіб «ДЗПТ-2» у концентрації 4,0 % за експозиції 6 – 24 години проявляє дезінвазійні властивості щодо яєць аскарид (*Ascaris suum*), токсокар (*Toxocara canis*, *Toxocara mystax*), аскарідій (*Ascaridia galli*), стронгілят кишкового тракту жуйних, *Heteracis gallinarum*. Засіб «ФАГ» у концентрації 6,0 % за експозиції 24 години діє дезінвазійно на тест-культури яєць *Ascaris suum*, *Ascaridia galli* та *Toxocara canis*. Визначено ефективність застосування дезінфектанту «ДЗПТ-2» у виробничих умовах. Розроблена принада «Мускоцид» для боротьби з зоофільними двокрилими, яка містить три діючі речовини (циперметрину, хлорпіріфосу, лямбда-цигалотрин), а ефективність обробки тваринницьких приміщень при цьому складає 67 – 70 % впродовж 18 діб. Отримані дані з лабораторного розведення мухи *Hydrotaea aenescens* засвідчують можливість її використання як біологічного агента, який обмежує шкідливу діяльність кімнатної мухи в тваринницьких біоценозах. Удосконалена інтегрована системи захисту тварин від ендо- та ектопаразитів передбачає проведення загальних організаційно-господарських та спеціальних заходів на тваринницьких комплексах і дає змогу одержувати прибуток у розмірі 4,13 грн на 1 грн затрат.

2. The dissertation presents the results of studying the level of sanitary contamination of objects of the environment by exogenous developmental stages of animal helminths, the role of flies in their distribution has been determined. The comparative estimation of disinfestation properties of disinfestants from different chemical groups is given. The disinsection agent for improving the sanitary condition of the premises was developed and tested, and the predatory properties of *Hydrotaea aenescens* as a biological agent in the control of zoophilous flies were studied. According to the results of the conducted research, it has been established that exogenous forms of helminths that present a threat to the infection of animals are accumulated and stored on the premises of livestock buildings. Eggs such as *Ascaris suum*, *Trichuris suis*, *Oesophagostomus dentatum*, *Strongyloides ransomi* are induced from pigs' objects. Livestock objects are infected with eggs of *Dicrocoelium lanceatum*, *Trichocephalus ovis*, substrates *Strongylata*, *Neascaris vitulorum*, *Trichocephalus skrjabini* and *Strongylata* spp. Eggs of *Toxocara canis*, *Toxascaris leonine*, *Trichocephalis vulpis* and *Ancylostoma caninum* are identified in the kinologic centre premises. Soil of park areas and territories of high-rise buildings of cities is contaminated by exogenous stages of the development of worm worms of the contract *Strongylata* ascaridates, *trichostrongylyat* and cestodes. Eggs of the trematodes are allocated and in the countryside from samples of soil from meadows and banks of the river. It has been established that objects for the maintenance and cultivation of animals, city and rural areas are significantly contaminated by exogenous stages of helminths. Depending on the object of the study, eggs of *Ascaris suum*, *Trichuris suis*, *Oesophagostomus dentatum*, *Strongyloides ransomi*, *Dicrocoelium lanceatum*, *Trichocephalus ovis*, *Neascaris vitulorum*, *Trichocephalus skrjabini*, *Strongylata* spp., *Toxocara canis*, *Toxascaris leonine*, *Trichocephalis vulpis* and *Ancylostoma caninum* were detected. Experimental way is determined that the largest number of flies in the pigs' entomology complex belongs to *Musca domestica* L. (46 %), in rooms of sheep it is *Drosophila* spp. (82.6 %) and *Musca domestica* L. (9.27 %), in rooms of livestock it's *Musca domestica* L. (38.0 %) and *Drosophila* spp. (23.33 %), in the cynological center *Musca domestica* L. (37.5 %) and *Muscina stabulans* (33.65 %). It has been established that *Musca domestica* L. is a dominant species in livestock biocenosis and plays a major role in the spread of exogenous forms of *Ascaris suum*, *Oesophagostomus dentatum*, *Toxocara canis* and *Trichocephalis vulpis*. The species *Muscina stabulans* may be a source by *Trichuris suis*, *Oesophagostomus*

dentatum, Ancylostoma caninum, Trichocephalis vulpis eggs at the environmental pollution, and Stomoxys calcitrans L. - eggs Trichocephalis vulpis. In the comparative aspect, the disinfection properties of 13 potential disinfectants and 2 universal means are determined. It was established experimentally that when conducting experiments on laboratory animals (rats) to determine the effectiveness of disinfectants, it is advisable to inject no more than 100 ± 5 Ascaris suum eggs per animal. It has been shown that the test cultures of worms' eggs derived from faeces of infected animals with Ascaris suum are more resistant to the action of chemicals than the cultures derived from gonads females'. It has been determined that disinfectant "DZPT-2" at a concentration of 4.0% and exposure for 6 to 24 hours exhibits disinfection properties for Ascaris suum, Toxocara canis, Toxocara mystax, Ascaridia galli, Heteracis gallinarum and Intestinal Strongylid worms eggs. The "FAG" agent at a concentration of 6.0% at an exposure of 24 hours acts disinfectant on the test culture of the eggs Ascaris suum, Ascaridia galli and Toxocara canis. Effectiveness of application of disinfectant "DZPT-2" in production conditions is determined. The bait "Muscocid" is designed to control zoophilic Dipteras, which contains three active substances (cypermethrin, chlorpyrifos, lambda-cyhalothrin), and the treatment efficiency in livestock buildings is 67–70 % for 18 days. Growing flies of Hydrotaea aenescens in laboratory conditions has shown that at optimal temperatures (26–27 °C), one generation develops in 24 days. Lowering the temperature to 20 °C prolongs the generation time to 40 days and reduces the age of the imago from 20 to 14 days. Low positive temperatures delay the development of larvae, but not reflected in the basic biological characteristics of the species. Laboratory results of Hydrotaea aenescens breeding indicates that this species can be used as a biological agent that limits the harmful activity of flies in the biocenosis of livestock.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Палій Анатолій Павлович

2. Palij Anatolij

Кваліфікація: д. вет. н., 16.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Вячеслав Леонідович
2. Kovalenko Viacheslav Leonidovych

Кваліфікація: д. вет. н., 16.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Передера Сергій Борисович
2. Peredera Sergij Borysovych

Кваліфікація: к. вет. н., 16.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фотіна Тетяна Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Фотіна Тетяна Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.